

Česká zemědělská univerzita

Fakulta životního prostředí

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Česká zemědělská univerzita

Fakulta životního prostředí

Kamýcká 1176

165 21 Praha 6 – Suchdol

Katedra ekologie krajiny

Aplikace pojmu „ekologická újma“ v českém právu a na ukázkovém případě

**Application of the concept of “Ecological harm“ in the Czech law
with case study**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí práce: Doc. RNDr. Miroslav Martiš, CSc.

Diplomant: Bc. Tomáš Kalfus

2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

pro: Tomáše Kalfuse

obor: DRES

Název tématu: Aplikace pojmu „ekologická újma“ v českém právu a na ukázkovém případě

Název tématu v anglickém jazyce: Application of the term „harm to the environment“ in Czech law and in the case study

Zásady pro vypracování:

- Zakotvení pojmu ekologická újma v českém právu a její rozbor
- Vyhodnocení účinnosti aplikace pojmu ekologická újma a možnost právní vymahatelnosti na vybraném případě
- Porovnání závažnosti charakteristických a mediálně známých případů ve vztahu např. k výši způsobené škody a ekologické újmy, výše trestu apod.
- Zobecnění společných rysů skutků ve vztahu k narušení vybraných ekologických charakteristik

Metodika

Při zpracování diplomové práce je nutné vycházet ze zákona č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a její nápravě a ostatních platných právních předpisů. Tento zákon je právní předpis přijatý v oblasti ochrany životního prostředí, který má také vazbu v problematice ochrany přírody a krajiny (s ohledem na zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny). Dále bude nutné provést rozbor určitého případu, který následně bude zobecněn tak, aby bylo možné základní rysy skutku aplikovat na ostatní případy, zejména z hlediska určení ekologické újmy a jejího následného zhodnocení vlivu na krajinu.

Dále budou použity další materiály týkající se uvedené problematiky, setříděny a využity v této diplomové práci.

Rozsah grafických prací: 10 - 20 stran

Rozsah průvodní zprávy: 30 - 40 stran

Seznam odborné literatury:

Zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a její nápravě

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

Zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Vyhláška č. 17/2009 Sb., o zjišťování a nápravě ekologické újmy na půdě

Vyhláška č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a o její nápravě

Nařízení evropského parlamentu

VÍCHA, Ondřej, STEJSKAL, Vojtěch. *Zákon o předcházení ekologické újmy a o její nápravě*. Praha : Leges, 2009. 336 s. ISBN 978-80-87212-07-3.

Vedoucí diplomové práce: Doc. RNDr. Miroslav Martiš, CSc.

Konzultant diplomové práce: Mgr. Karel Houdek

Datum zadání diplomové práce: 30. září 2009

Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2010

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci vykonal samostatně pod vedením vedoucí diplomové práce Doc. RNDr. Miroslava Martiše, CSc., další informace byly zjištěny u České inspekce životního prostředí, Hasičského záchranného sboru, Policie České republiky, na Městském úřadu Louny a že jsem uvedl všechny literární prameny a publikace, ze kterých jsem čerpal

V Chlumci 12. dubna 2010

.....

Poděkování:

Rád bych touto cestou poděkoval Doc. RNDr. Miroslavu Martišovi, CSc. za odborné vedení při zpracování této diplomové práce, ochotu, poskytování cenných rad a podnětů, dále pracovníkům ČIŽP, HZS, PČR a konečně svému oponentovi Mgr. Karlu Houdkovi, za laskavé pročtení práce a její zhodnocení.

Abstrakt – CZ

Diplomová práce na téma Ekologická újma byla zpracována jako určitý následek na znečišťování životního prostředí České republiky, formou různých skládek komunálního nebo nebezpečného odpadu. Práce obsahuje seznámení s danou problematikou, která zasahuje do několika oborů, počínaje ekologií, sociologií a konče správním a trestním právem.

Při zpracování diplomové práce byly shrnuty a popsány důvody přijetí zákona o ekologické újmě jako samostatného zákona, uvedeny tři základní principy zákona, jako je princip prevence, princip předběžné opatrnosti a princip „znečišťovatel platí“. Dále jsem v diplomové práci rozvedl návaznost tohoto zákona na navazující zákony a význam těchto úprav pro životní prostředí. Přínos této diplomové práce spatřuji v uvedení a následném rozboru případu nelegálního dovozu odpadu a jeho skládkování, a následné zobecnění a uvedení důvodů, proč k takovýmto jevům dochází, a jaký je možný vliv na životní prostředí.

Dále je zde popsán jeden z mediálně známých případů, skládka v Libčevsi na Lounsku, která byla založena právnickou osobou bez příslušných povolení a následně byla, částečně na náklady spolkové země Sasko – Anhaltsko, částečně na náklady Ministerstva pro životní prostředí České republiky, zlikvidována.

Při hodnocení důvodů, proč k těmto jevům dochází, bylo vycházeno z odborné literatury, směrnic Evropské unie a zákonů České republiky a k prezentování vlastních názorů na tuto oblast.

Klíčová slova: ekologická újma, trestní právo, princip prevence, princip předběžné opatrnosti, nelegální skládka

Abstrakt - AJ

The thesis “Ecological Harm” was elaborated as certain consequence to pollutions of environment of the Czech Republic by way of different dumps of municipal or dangerous waste. The thesis includes introduction with given problematic which interferes with several disciplines from ecology, sociology to administrative and criminal law.

During processing of the thesis the reasons of enacting Ecological Harm Act as a special act were resumed and three fundamental principles of this act as the principle of prevention, the principle of preliminary caution and the principle of “polluter pays” were mentioned. Furthermore, in the thesis I was elaborating a connection of this act to relating acts and the importance of these legislations for environment. The contribution of the thesis I see in an introduction and subsequent analysis of the case of an illegal import of waste and its storage and subsequent generalizing and presentation reasons for such phenomenon and its possible influence on environment.

Furthermore, one of widely known cases is described here – a dump in Libčeves village in Louny region - which was established by an artificial legal person without competent permissions and subsequently was liquidated partly on expenditures of Federal State Saxony-Anhalt, partly on expenditures of the Ministry of Environment of the Czech Republic.

In the process of evaluation of these phenomenon the expert literatures, the EU and the Czech Republic legislations were used together with the presentation of own opinions.

Key words: Ecological harm, criminal (crown) law, precautionary principle, polluter pays principle, illegal dump

Obsah

Abstrakt a klíčová slova	7
Abstract and key words	8
Obsah	9
Úvod	11
Cíl práce	12
1 Počátky ochrany životního prostředí.....	Chyba! Záložka není definována. 3
2 Právně – ekologická odpovědnost v souvislosti s ekologickou újmou	Chyba! Záložka není c
2.1 Princip prevence	Chyba! Záložka není definována. 7
2.2 Princip předběžné opatrnosti	Chyba! Záložka není definována. 9
2.3 Princip „znečišťovatel platí“	19
2.3.1 Standardy lze rozčlenit do pěti skupin	21
3 Ekologická újma a její začlenění v českém právu	22
3.1 Princip zákona o ekologické újmě.....	Chyba! Záložka není definována. 22
3.2 Přijetí zákona č. 167/2008 Sb. o ekologické újmě	Chyba! Záložka není definována. 5
3.3 Náprava ekologické újmy.....	Chyba! Záložka není definována. 7
3.3.1 Náhrada škody vzniklé při ekologické újmě	Chyba! Záložka není definována. 7
3.3.2 Znalecký výpočet výše majetkové újmy	28
3.4 Preventivní opatření	29
3.5 Nápravné opatření	29
4 Vznik ekologické újmy na životním prostředí a jeho částech	31
4.1 Ekologická újma na podzemní a povrchové vodě	31
4.2 Ekologická újma na půdě	Chyba! Záložka není definována. 33
4.3 Lesní ekologická újma	35
4.4 Ekologická újma na přírodních stanovištích a na chráněných druzích	37
4.4 Staré ekologické zátěže a jejich sanace	39
5 Skládka Libčeves od roku 2005 do současnosti	Chyba! Záložka není definována. 41
5.1 Začátek skládky	41
5.2 Průběh šetření k dovozu odpadu.....	Chyba! Záložka není definována. 44
6 Možnosti trestu v rámci českého práva	48
6.1 Možnosti správního řízení	48
6.2 Možnosti trestního řízení	49

7	Zhodnocení možné ekologické újmy	50
8	Možné důvody dovozu odpadu do České republiky	52
9	Možnosti zamezení vzniku nelegálních skládek	55
	Závěr	56
	Přílohy	57
	Fotografie	59
	Použitá literatura	63

Úvod

Dne 17. srpna 2008 nabyl účinnosti zákon č. 167/2008 Sb. o předcházení ekologické újmy a o její nápravě. Vydání tohoto zákona předcházela debata, která rozhodovala, zda je účinnější vytvořit nový zákon, nebo implementovat znění Směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/35/ES do všech dotčených zákonů. Byla vybrána možnost přijetí nového zákona, kdy i jejímu znění předcházely připomínkové návrhy a řízení. Výsledkem bylo přijetí tohoto zákona po termínu stanoveném Evropskou unií, které se však obešlo bez sankcí pro Českou republiku.

Tento zákon následoval po různých mediálně známých případech například zřízení nedovoleného skladu chemických látek v Libčanech na Královéhradecku, dále nelegální skládka v Božím Daru u Milovic v Středočeském kraji a také nelegální skládce v Libčevsi na Lounsku, která je jako ukázkový případ zpracována v této diplomové práci.

V diplomové práci jsem se zaměřil na zákon o ekologické újmě, dále na navazující zákony, které jím byly dotčeny a jejich aplikování právě na zmíněnou skládku v Libčevsi. Dále jsem se pokusil určit důvody vzniku takovýchto skládek, a na tomto základě zhodnotit možná opatření, které by mohly předcházet jejich vzniku.

Cíl práce

Cílem mé práce je dosažení souhrnu informací, které vedou k zakládání nelegálních skládek na území České republiky, jejich zhodnocení z hlediska ohrožení životního prostředí a vzniku případné ekologické újmy a na ukázkovém případě postihnout důvody vzniku, a na jeho základě navrhnout, či upřesnit možná opatření, která by v budoucnu vedla k eliminaci tohoto jevu.

1. Počátky ochrany životního prostředí

Začátky péče o životní prostředí, o rostlinné či živočišné druhy, o určitá území, sahají až do nejrannějších civilizací a prvotních náboženství. Jednalo se o různé tabu, kdy se nesmělo vstupovat na daná území, kde se nacházely např. posvátné háje, lovit určité druhy zvěře, které měly ochrannou funkci atd.

Dokonce jedním z hlavních principů islámu je, že „božská moudrost darovala člověku dědictví Země k užívání,“ z čehož i vyplývá určitá zodpovědnost k tomuto odkazu.

Ve středověku došlo k posunu vnímání přírody a pozornost byla soustředěna spíše na její využívání, i když určitá forma ochrany zde také fungovala, většinou ve prospěch panovnické dynastie a šlechticů ve formě honiteb a zdrojů (topiva, stavebního materiálu).

Další změny ve využívání přírodních zdrojů přineslo 13. století a nástup Agrární revoluce, která vedla k růstu populace a masovějšímu zakládání vesnic, ruku v ruce se zaváděním pokročilejších metod v zemědělství. S rozmachem měst začala být také věnována určitá pozornost, sice většinou následkem katastrof, jako byly morové rány a další, ochraně vodních zdrojů a nakládání s odpady. Dále již také docházelo k „mezinárodním dohodám“ o splavnosti a regulaci vodních toků.

Průmyslová revoluce v 18. století vedla ke vzniku nových hospodářských odvětví, které byly náročnější na nerostné suroviny (počátek těžby uhlí a železné rudy ve velkém měřítku), energii a pracovní sílu, což vše vedlo k produkci prvního většího znečištění životního prostředí. Došlo také k výraznému nárůstu obyvatelstva, což sebou neslo tlak na zábory půdy a zajištění zásobování potravinami, vodou a energií. Průmyslová revoluce tedy znamenala vedle pozitivního posunu civilizace i zřetelnou hrozbu pro životní prostředí.

Za jedno z prvních jednání na mezinárodní úrovni, které se také částečně věnovalo životnímu prostředí lze považovat Vídeňský kongres roku 1815, kdy v tomto jednání byly zahrnuty i prvky ochrany vody a vodních zdrojů.

Období od roku 1900 je ve znamení určitých smluv mezi jednotlivými státy, které upravovaly pouze dílčí části životního prostředí a nejčastěji se týkaly vody a vodních zdrojů, příhraničních oblastí a těžby v nich (dřeva a nerostných surovin). Až hospodářský rozmach po 2. světové válce přispěl k tomu, že se pozornost přestala věnovat pouze omezenému okruhu složek životního prostředí. Nově zformované mezinárodní společnosti, zvláště nově založené mezinárodní organizace OSN a IUCN (Organizace spojených národů a Organizace ochrany přírody), iniciovaly několik konferencí, z nichž nejdůležitější je Stockholmská konference z roku 1972, na níž byla přijata Deklarace o lidském životním prostředí a prohlásila „ochranu a zlepšení lidského životního prostředí za hlavní problém, který má vliv na blahobyt obyvatel a na hospodářský rozvoj planety. Schopnosti člověka měnit přírodní okolí může přinést všemu lidstvu nejen možnost zlepšit kvalitu života, ale může způsobit nevyčíslitelnou škodu lidskému bytí a životnímu prostředí, jestliže nebudou jeho aktivity správně usměrňovány“.

Dalším krokem k částečně celosvětové ochraně přírody se projevil ve Světové chartě ochrany přírody přijaté dne 28. října 1982 OSN, ve které se zejména konstatovalo, „že lidstvo je nedílnou součástí přírody. Život závisí na nepřerušném fungování přírodních systémů, které zajišťují energii a výživu. Každá forma života je jedinečná a zasluhuje si úctu nezávisle na její bezprostřední prospěšnosti pro člověka. Civilizace má kořeny v přírodě, která ovlivňuje kulturu lidstva, jeho vědecké a umělecké úspěchy. Protože člověk může změnit přírodu a vyčerpát přírodní zdroje činnostmi a jejich důsledky, musí si plně uvědomit a uznat nutnost zachování stability a kvality přírody a ochrany přírodních zdrojů. Dlouhodobý prospěch z přírody závisí na zachování přirozených ekologických procesů, života podpůrných systémů a na rozmanitosti forem života, které jsou ohroženy nadměrným využíváním a ničením ze strany člověka. Zhoršování stavu přírodních systémů kvůli nadměrné spotřebě a plýtvání přírodními zdroji, jakož i neschopnost vytvořit odpovídající hospodářský řád mezi lidmi a státy, může vést ke kolapsu ekonomických, sociálních a politických rámců pro existenci civilizace. Soupeření o omezené zdroje vytváří konfliktní situace, ochrana přírody a přírodních zdrojů by naopak měla přispět k vybudování spravedlivějších vztahů mezi lidmi a státy. Z tohoto důvodu musí člověk získat znalosti, jak udržet a dál rozvíjet svoji schopnost využívat přírodní zdroje způsobem, který by zajistil zachování zdrojů a ekosystémů ve prospěch dnešních a budoucích generací.

Na Světové konferenci OSN o životním prostředí a rozvoji z Rio de Janeira roku 1992, byla přijata Deklarace o životním prostředí a rozvoji, která svým způsobem poskytla východiska pro současnou právní úpravu Evropské unie, deklarovala zejména, že: „Lidské bytosti mají právo na zdravý a produktivní život, který je v souladu s přírodou“. Nejdůležitější částí, na kterou odkazuje současná právní úprava, je Zásada 2: „Státy mají plné právo užívat své vlastní přírodní zdroje ve shodě s vlastní politikou péče o životní prostředí a rozvoj, a zároveň jsou zodpovědné za to, aby činnosti, které spadají pod jejich jurisdikci nebo kontrolu, nepoškozovaly životní prostředí jiných států.“

2. Právně-ekologická odpovědnost v souvislosti s ekologickou újmou

Právní odpovědnost lze charakterizovat jako druh právního vztahu, jehož podstatou je povinnost subjektu nést pro něj nepříznivé následky porušením právní povinnosti. Právní povinnost je v tomto vztahu primární, odpovědnost je ve vztahu k primární povinnosti povinností následnou, tedy sekundární¹.

Pro právní oblast týkající se životního prostředí je používán termín ekologicko-právní odpovědnost, což je vlastně právní odpovědnost na úseku ochrany životního prostředí. Do této odpovědnosti patří:

- odpovědnost za ztráty na životním prostředí, kam patří odpovědnost za škodu a odpovědnost za ekologickou újmu (sem patří zákon č. 167/2008 Sb. O předcházení ekologické újmě a o její nápravě)
- delikt ní odpovědnost, kam patří kategorie administrativní a trestněprávní odpovědnosti²

S ohledem na skutečnost, že zákon č. 167/2008 Sb. používá správní řízení, upravuje nástroje administrativního rázu, ustanovil orgány veřejné správy a navazuje či doplňuje předpisy z veřejného práva i z oblasti práva životního prostředí, a tedy zasahuje do práva soukromého i veřejného.

Pokud se zákon dotýká části práva soukromého, zejména odpovědnosti za škodu, tak tento je upraven v zákoně č. 40/1964 Sb., Občanského zákoníku. V ustanovení § 415 Občanského zákoníku je řečeno „Každý je povinen počínat si tak, aby nedocházelo ke škodám na zdraví, na majetku, na přírodě a životním prostředí.“ Občanský zákoník však nezná pojmy a rozlišení škody ve vztahu k životnímu prostředí, vztahuje se pouze na škody na majetku či na lidském zdraví. Rozlišuje ještě odpovědnost, která byla způsobena porušením právních povinností a vznikla jednoznačně zaviněním škůdce (podle § 420 Občanského zákoníku), a také odpovědnost za škodu způsobenou provozní činností (podle § 420a Občanského zákoníku), který za tuto škodu považuje škodu, která je způsobena provozní činností, je-li způsobena činností, která má provozní povahu, nebo věcí použitou při činnosti; fyzikálními, chemickými, popřípadě biologickými vlivy provozu na okolí; oprávněným prováděním nebo zajištěním prací, jimiž je způsobena jinému škoda na

¹ Knappová, M.: Povinnost a odpovědnost v občanském právu, Academia Praha 1968,

² Damohorský, M. a kol.: Právo životního prostředí, 2. vydání, C.H.Beck, Praha, 2007

nemovitosti nebo je mu podstatně ztíženo nebo znemožněno užívání nemovitosti. Odpovědnosti za škodu se ten, kdo ji způsobil, zproští, jen prokáže-li, že škoda byla způsobena neodvratitelnou událostí nemající původ v provozu anebo vlastním jednáním poškozeného.

Zde tedy je možnost uplatňování náhrady škody na životním prostředí, kdy však tento rozsah je jedním z hlavních limitujících faktorů pro možnost užití Občanského zákoníku na odškodnění ztrát na životním prostředí. V § 442/1 zákona č. 40/1964 Sb. je totiž ustanoveno, že se uhradí skutečná škoda a to, co poškozenému ušlo (ušlý zisk). Podle ustanovení odstavce 2), Občanského zákoníku se škoda hradí v penězích; požádá-li však o to poškozený a je-li to možné a účelné, hradí se škoda uvedením do předešlého stavu. Při určování výše škody se vychází z ceny v době poškození (dle § 443 zákona č. 40/1964 Sb.), kdy do tohoto ustanovení nelze zahrnout veškeré škody vzniklé na životním prostředí, např. ztráta duhové rozmanitosti, přerušení retenční funkce pozemku, apod.

Zákon č. 167/2008 Sb. O předcházení ekologické újmy převzal ze Směrnice Evropské unie č. 2004/35/ES tři základní stavební kameny, na nichž leží těžiště celého zákona. Těmi základními principy jsou princip prevence, princip předběžné opatrnosti a princip znečišťovatel platí.

2.1 Princip prevence

Tento princip je nejdůležitějším právním principem v celém zákoně č. 167/2008 Sb., kdy se jeho význam projevuje i v rámci režimu právní odpovědnosti, a pro ochranu životního prostředí je nepostradatelný, zejména s ohledem na možné ekonomické a sociální důsledky, což je prokázáno i na studiích které byly vypracovány k případům havárií z posledních let, např. potopení tankeru Erika v roce 1999, u pobřeží Bretaně, kdy do moře vyteklo na 20.000 tun topného oleje. Některé škody na životním prostředí je nemožné nahradit uvedením do původního stavu, zejména v případě, že došlo k poškození celého ekosystému, nebo vyhubení ohrožených, endemických, či vzácných druhů fauny nebo flóry. Náprava těchto následků, v případě že je lze eliminovat nebo úplně napravit, je finančně náročná oproti včasnému přijetí preventivního opatření.

Při prosazování principu prevence má být nápomocna procedura posuzování vlivu na životní prostředí, zkráceně EIA (environmental impact assessment). Tato procedura má za úkol zhodnotit a posoudit možné důsledky na životní prostředí a navrhnout možné alternativní řešení nebo opatření, jak zabránit škodám na životním prostředí. Pro evropský kontinent je důležitá tzv. Úmluva Espoo o posuzování vlivů na životní prostředí přesahující hranice států z roku 1991, která definovala terminologii, rozsah a seznam činností, na které se EIA vztahuje.³

Princip prevence, je v zákoně č. 167/2008 Sb. postaven na roveň restriktivním opatřením. Povinný subjekt je totiž povinen provádět preventivní opatření, zabránovat a předcházet újmě a nést náklady na tato opatření. Je tedy založen na zásadě „odpovědnosti původce“, což znamená, že subjekt odpovídá za činnost, kterou ohrožuje či poškozuje životní prostředí, nebo jednotlivé součásti. V zákoně č. 167/2008 Sb. je také ustanovena povinnost provádět preventivní nebo nápravná opatření pro provozovatele, kteří vykonávají provozní činnost uvedenou v Příloze č. 1, Zákona o předcházení ekologické újmě, pokud mezi touto činností a způsobenou ekologickou újmou je souvislost. Hlavní změnou, kterou obsahuje tento zákon je skutečnost, že k provedení preventivních či nápravných opatření není nutné prokázání protiprávního jednání. Jedná se tedy o odpovědnost objektivní, kdy subjekt je odpovědný přímo za výsledek bez ohledu na skutečnost, zda se dopustil protiprávního jednání (podle § 420a Občanského zákoníku).

Rovněž je v zákoně č. 167/2008 Sb. O předcházení ekologické újmě ustanovena povinnost pro provozovatele k provádění preventivních nebo nápravných opatření a nést s tímto související náklady, po způsobení ekologické újmy na chráněných druzích volně žijících živočichů nebo planě rostoucích rostlin či jejich přírodních stanovištích, ač tuto hrozbu vyvolal provozní činností, která není uvedena v Příloze 1, zákona č. 167/2008 Sb..

Předpoklady vzniku povinnosti:

- bezprostřední hrozba ekologické újmy pro chráněný druh (či druhy) volně žijících živočichů, planě rostoucích rostlin, nebo na přírodním stanovišti

---

³ Úmluva EHK OSN o posuzování vlivů na životní prostředí přesahující hranice států, č.91/2001 Sb.

- výkon činnosti v rozporu s právními předpisy, která není uvedena v Příloze 1, zákona č. 167/2008 Sb.,
- příčinná souvislost mezi provozní činností subjektu, vykonávané v rozporu s právními předpisy a bezprostřední hrozbou ekologické újmy nebo jejím vznikem

2.2 Princip předběžné opatrnosti

„Státy musí za účelem ochrany životního prostředí uplatňovat princip předběžné opatrnosti. Tam, kde hrozí vážná nebo nenapravitelná škoda, nesmí být nedostatek vědecké jistoty zneužit pro odklad účinných opatření, která by mohla zabránit poškození životního prostředí.“⁴

Na základě této definice lze uplatňovat „preventivní“ kroky dříve, než existuje jednoznačná, vědecky a pozorováním dokázaná jistota, že by důsledky některé lidské činnosti byly zvláště vážné a nezvratné pro zhoršení stavu životního prostředí vedoucí až k postupnému vyhubení živočišných a rostlinných druhů či k ohrožení zdraví člověka včetně jeho reprodukčních schopností.⁵

2.3 Princip „znečišťovatel platí“

Dalším principem, na kterém je založen zákon č. 167/2008 Sb., O předcházení ekologické újme je „PPP – polluter pays principe“ (znečišťovatel platí), kdy všechny náklady je primárně povinen nést provozovatel, který ekologickou újmu, nebo její hrozbu způsobil, a to i v případě, kdy nápravná či preventivní opatření zajistil příslušný orgán. Pouze výjimky obsažené v § 12, odstavce 3), 4), a 5) zákona č. 167/2008 Sb. stanovují, kdy provozovatel nemusí tyto náklady nést:

(3) Provozovatel činnosti uvedené v příloze č. 1 k tomuto zákonu, který provedl preventivní opatření nebo nápravná opatření, nenese náklady, pokud prokáže, že

⁴ Konference OSN o životním prostředí a rozvoji, Rio de Janeiro, 3.-14. června 1992. Dokumenty a komentáře, edit. Bedřich Moldon, Managment Press, Praha 1993, str. 14

⁵ Hlaváček, J.: Mezinárodní enviromentální právo a ochrana životního prostředí, Oeconomia Praha 2007

ekologická újma nebo její bezprostřední hrozba

a) byla způsobena třetí osobou a došlo k ní i přesto, že byla přijata vhodná bezpečnostní opatření, nebo

b) je důsledkem splnění rozhodnutí nebo jiného závazného aktu orgánu veřejné správy a nejedná se o rozhodnutí nebo akty vydané k odstranění nebo zmírnění emisí nebo událostí způsobených provozní činností provozovatele.

(4) Provozovatel činností uvedených v příloze č. 1 k tomuto zákonu, který provedl nápravná opatření k odstranění ekologické újmy, nenese jejich náklady, pokud neporušil právní předpisy a povolenou činnost podle přílohy č. 1 prováděl v souladu s rozhodnutím vydaným podle zvláštních právních předpisů⁶⁾. To platí i v případě, že podle stavu vědeckých a technických znalostí v době, kdy došlo k emisím nebo k dané provozní činnosti, nebylo považováno za pravděpodobné, že by způsobily ekologickou újmu nebo její bezprostřední hrozbu.

(5) Orgán veřejné správy, který vydal rozhodnutí nebo jiný závazný akt uvedený v odstavci 3 písm. b) nebo povolení k výkonu provozní činnosti podle zvláštních právních předpisů⁴⁾ uvedené v odstavci 4, proplatí vynaložené náklady provozovateli, který prokáže, že nenese náklady podle odstavce 3 písm. b) nebo odstavce 4.

Jak je zřejmé ze znění tohoto principu „všechny náklady je primárně povinen nést provozovatel,“ tak tento princip se přímo promítá do cen výrobků, a to ze zcela jasného důvodu, že producent ani distributor nepřevzme větší díl zodpovědnosti vůči životnímu prostředí na úkor svého zisku. Uplatňování tohoto principu bylo začleněno do legislativy mající vztah k chemickým látkám, k mezinárodnímu obchodu, k emisím škodlivin a k produkci odpadů (i nebezpečných).

Na základě povinnosti státu, jako vlastníkovu a správci, zabránit poškození životního prostředí, došlo k uplatnění pěti skupin regulačních opatření. Došlo k vytvoření určitých norem, které charakterizují výrobní procesy a výrobky a stanovují limity znečišťujících emisí nebo látek, které mohou vznikat v souvislosti s výrobou a následným užíváním výrobku.

---

⁶ Například zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezování znečištění, zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší

2.3.1 Standardy lze rozčlenit do pěti skupin:

- **Emisní standardy** – určují koncentraci (množství) znečišťujících látek, které mohou být vypouštěny do půdy, vody, vzduchu. Tyto standardy jsou založeny na asimilativní kapacitě prostředí, kdy prostředí je schopné, bez negativních účinků na živé organismy, vstřebávat určité látky (emise). Příkladem mohou být v současné době emisní povolenky.
- **Standard nejlepší dostupné technologie** – jde o uplatnění principů předběžné opatrnosti a prevence, kdy hlavním faktorem je snížení možných škod na životním prostředí. Termín nejlepší dostupné technologie definuje Úmluva EHK OSN o ochraně a využívání hraničních toků,⁷ jako poslední vývojová etapa procesů, výrobních kapacit nebo metod operací, které naznačují praktickou vhodnost, zvláště pro omezení vypouštění emisí a odpadu.
- **Výrobní standardy** – jsou standardy určující technickou výkonnost výrobků (např. emise hluku, úroveň znečišťování), chemické a fyzické složení (u pracích prášků, farmaceutických výrobků, pesticidů), nebo způsob nakládání a prodeje zboží určeného na prodej nebo k distribuci.
- **Výrobní standardy** – určují způsoby a metody činností u rybolovu, myslivosti, a výrobní požadavky na způsob a funkční procesy ve výrobních podnicích. Příkladem může být spalovna nebezpečného odpadu, která má stanoveny standardy na filtrační systémy.
- **Kvalitativní standardy** – stanovují nejvyšší možnou úroveň znečištění v životním prostředí (př. kvalita pitné vody, hluk letadel v obydlených částech, výskyt radonu, výskyt rtuti ve vodních tocích atd.)

---

⁷ Úmluva EHK OSN o ochraně a využívání hraničních toků a mezinárodních jezer ze dne 17. března 1992

3. Ekologická újma a její začlenění v českém právu

3.1 Původ zákona o ekologické újmě

Při přebírání směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2004/35/ES ze dne 30. dubna 2004 o odpovědnosti za životní prostředí v souvislosti s prevencí a nápravou škod na životním prostředí, do českého právního řádu vznikl zajímavý problém. Vytvořit nový zákon, či směrnici transponovat do již stávajících norem? S ohledem na nutnost směrnici a její výklad včlenit do níže uvedených zákonů, bylo rozhodnuto o vytvoření zákona o ekologické újmě.

Směrnice, respektive zákon o ekologické újmě se váže k následujícím platným právním předpisům v oblasti ochrany životního prostředí:

- zákon č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 388/1991 Sb., o Státním fondu životního prostředí České republiky, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 289/1995 Sb., o lesích a o změně a doplnění některých zákonů (lesní zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší a o změně některých dalších zákonů (zákon o ochraně ovzduší), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 356/2003 Sb., o chemických látkách a chemických přípravcích a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,

- zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých zákonů (zákon o integrované prevenci), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 78/2004 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky a o změně zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, a zákona č. 320/2002 Sb., o změně a zrušení některých zákonů v souvislosti s ukončením činnosti okresních úřadů, ve znění pozdějších předpisů (zákon o prevenci závažných havárií), ve znění pozdějších předpisů.

Mimo již uvedených předpisů se právní úprava dotýká těchto předpisů:

- zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 62/1988 Sb., o geologických pracích, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 593/1992 Sb., o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,

- zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 59/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojišťovnictví), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o pojistné smlouvě), ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů,
- zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách,
- zákon č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).
- zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Současná právní úprava oblasti odpovědnosti za ekologickou újmu je zakotvena v právních předpisech ochrany životního prostředí, zejména v zákoně č. 17/1992 Sb. Lze zde také vyvodit souvislost s odpovědností za škodu občansko-právní (dle občanského zákoníku). Dále také právní řád České republiky zná i odpovědnost trestně-právní a odpovědnost za správní delikty (delikt ní odpovědnost).

Systém delikt ní odpovědnosti za poškození životního prostředí je upraven zejména v zákoně č. 140/1961 Sb., trestní zákon, ve znění pozdějších předpisů (trestněprávní odpovědnost) a dále v zákoně č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, a v jednotlivých právních předpisech na úseku ochrany životního prostředí (odpovědnost za přestupky či jiné správní delikty). Poškozením životního prostředí může za určitých okolností dojít ke vzniku trestněprávní odpovědnosti fyzické osoby spočívající ve spáchání úmyslného nebo nedbalostního trestného činu poškození a ohrožení životního prostředí (§ 181a a násl. trestního zákona) nebo dalších trestních činů, jejichž speciální skutkové podstaty jsou uvedeny v trestním zákoníku.

3.2 Přijetí zákona 167/2008 Sb. o ekologické újmě⁸

V České republice až do roku 1992 neexistovala právní úprava, ze které by bylo možné rozlišovat materiální, a tedy penězi vyčíslitelnou, a nemateriální újmu ve vztahu k životnímu prostředí. Zlom nastal přijetím zákona číslo 17/1992 Sb. O životním prostředí, který uvedl do českého právního systému pojem „Ekologická újma“ a umožnil také možnost řešení ztrát na životním prostředí formou naturální restituce, tj. uvedením do původního stavu, či provedení náhradních opatření.

Zákon č. 17/1992 Sb. o životním prostředí ve znění pozdějších předpisů také definoval ostatní základní pojmy ve vztahu práva k životnímu prostředí, jeho znečišťování či poškozování.

Na základě § 10 zákona č. 17/1992 Sb. o životním prostředí, kde je ekologická újma definována jako „ztráta nebo oslabení přirozených funkcí ekosystémů, vznikající poškozením jejich složek nebo narušením vnitřních vazeb a procesů v důsledku lidské činnosti,“ lze ekologickou újmu chápat jako nemateriální „škodu“ či ztrátu na životním prostředí, kdy tato ztráta je způsobena státní, jako zastupujícímu vlastníkovému celé společnosti. Tato újma vzniká a projevuje se jako zjevná či skrytá ztráta, a to okamžitá či projevující se několik let po svém vzniku. Do této skupiny patří téma starých ekologických zátěží, např. škody o sovětské armádě, určité druhy skládek z chemických a jiných provozů, povrchové doly.

V českém právu je tedy nutné rozlišovat dva pojmy, škoda a škoda na životním prostředí, čili ekologická újma. Do skupiny ekologické újmy patří, tedy imateriální ztráty na životním prostředí, patří oslabení nebo úplná ztráta produkčních a mimoprodukčních funkcí životního prostředí. V produkčních funkcích lze spatřovat retenční vlastnosti půdy, vlastnosti energie a zdrojů surovin, úrodnost půdy, a do mimoprodukčních vlastností životního prostředí zahrnujeme funkci historicko – kulturní, estetickou, ekologickou.

Ekologická újma tedy vzniká i v hodnotě nevyčíslitelné škody, zejména na složkách životního prostředí, které jsou nevlastnitelné, jako podzemní a povrchové

---

⁸ Stejskal, V., Vícha, O.: Zákon o předcházení ekologické újmě a o její nápravě s komentářem a s úvodem do problematiky ekologicko-právní odpovědnosti, Leges Praha 2009,

vody, volně žijící živočichové, a také třeba ovzduší. Z uvedeného je zřejmé, že vyčíslení hodnoty ekologické újmy je diskutabilní, navíc v současné době neexistuje právní předpis ani metodika určující všeobecně platný způsob oceňování životního prostředí a jeho složek, a proto v současné době přichází v řízení (správním i právním) v úvahu pouze uvedení do původního stavu, případně sankce, nikoliv však finanční náhrada.

Jak jsem již zmínil, subjektem oprávněným k uplatnění náhrady či nápravy ekologické újmy je stát, který tuto povinnost má zakotvenu přímo v Ústavě České republiky, článku 7 „Stát dbá o šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu přírodního bohatství.“

Na základě ekologické újmy může vzniknout i škoda na životním prostředí, zejména na vlastnitelné složce, nebo na věcech pocházejících částečně nebo výlučně z lidské činnosti, příkladem může být kontaminace půdy ropnými látkami, škoda na pěstovaném lesu, atd.. K uplatnění náhrady škody je oprávněn vlastník věci a k uplatnění ekologické újmy stát, kdy subjektem, který je odpovědný za škodu je

dle § 420 Občanského zákoníku

- (1) Každý odpovídá za škodu, kterou způsobil porušením právní povinnosti.
- (2) Škoda je způsobena právnickou osobou, anebo fyzickou osobou, když byla způsobena při jejich činnosti těmi, které k této činnosti použili. Tyto osoby samy za škodu takto způsobenou podle tohoto zákona neodpovídají; jejich odpovědnost podle pracovněprávních předpisů není tím dotčena.
- (3) Odpovědnosti se zproští ten, kdo prokáže, že škodu nezavinil.

3.3 Náprava ekologické újmy

Zákonem č. 17/1992 Sb. je „ekologická újma“ definována jako ztráta nebo oslabení přirozených funkcí ekosystémů, vznikající poškozením jejich složek nebo narušením vnitřních vazeb a procesů v důsledku lidské činnosti (v § 10). Ekologická újma může vzniknout také jednáním v rámci limitů ustanovených právními předpisy. Újma vzniklá nad limit je v rozporu s právními předpisy a znění zákona č. 17/1992 Sb. v ustanovení § 27: „Každý, kdo poškozováním životního prostředí nebo jiným protiprávním jednáním způsobil ekologickou újmu, je povinen obnovit přirozené funkce narušeného ekosystému nebo jeho části. Není-li to možné nebo z vážných důvodů účelné, je povinen ekologickou újmu nahradit jiným způsobem (náhradní plnění); není-li to možné, je povinen nahradit tuto újmu v penězích. Souběh těchto náhrad se nevylučuje. Oprávněným ze způsobené ekologické újmy je stát. Pro odpovědnost za ekologickou újmu se použijí obecné předpisy o odpovědnosti za škodu, pokud v zákoně o životním prostředí není stanoveno jinak.“

3.3.1 Náhrada škody vzniklá při ekologické újmě

Stanovení výše škody na životním prostředí při vzniklé ekologické újmě je problematické a lze vycházet z několika různých předpisů, přesto však nelze vyčíslit reálnou škodu vzniklou na ekosystémech. Při stanovování výše škody lze odkázat na zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku), prováděcím předpisem k tomuto zákonu je vyhláška č.279/1997 Sb., a dále vyhláška č. 127/1997 Sb. a vyhláška č. 173/2000 Sb., od 1.7.1999 ve znění novely č.127/1999 Sb.⁹

V zákoně č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku je upraveno ocenění věcí, práv a jiných majetkových hodnot ve zvláštních případech, nebo pokud se tak dohodnou strany. Je zde také zakotveno ustanovení, že neplatí pro oceňování přírodních zdrojů kromě lesů, kdy se škody na životním prostředí mohou v občanskoprávním řízení odškodnit způsobem náhrady škody za věci. Zákon o oceňování majetku rozlišuje tyto způsoby stanovení ceny:

- a) cena obecná (obvyklá, tržní),

---

⁹ Albert Bradáč a kolektiv Soudní inženýrství, Akademické nakladatelství CERM, s.r.o., Brno 1999

- b) cena pořizovací (historická),
- c) výnosová hodnota (cena), též kapitalizovaná míra zisku
- d) cena reprodukční (reprodukční pořizovací cena)
- e) věcná hodnota (časová cena věci)
- f) cena zjištěná (administrativní, úřední cena),
- g) cena sjednaná,
- h) výchozí cena.

Na základě zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku lze oceňovat nemovitosti, trvalé porosty, tj. lesní porosty, ovocné dřeviny, vinné a chmelové révy, okrasné rostliny a trvalé travní porosty.

3.3.2 Znalecký výpočet výše majetkové újmy – postup

Je třeba rozlišovat škodu a majetkovou újmu. Na základě občanského zákoníku, § 442 odstavce 1 je dána přednost náhradě škody uvedením věci do původního stavu (tzv. naturální restituce). Pouze v případech, kdy by to nebylo dobře možné nebo účelné, dojde k úhradě v penězích.

Výše majetkové újmy (tzv. přímá škoda – dle trestního zákona) je vysoká, aby mohl být respektován požadavek navrácení do původního stavu. Z tohoto principu vychází vzorec pro stanovení výše majetkové újmy, kterého lze užít pro výpočet majetkové újmy na věcech, kde je provedením opravy možné dosažení stavu před poškozením.

$$VMU = NO + (C1 - C2)$$

VMU - výše majetkové újmy

NO - náklady na opravu

C1 - cena věci před poškozením

C2 - cena věci po opravě¹⁰

¹⁰ Dopitová, L., Škody na životním prostředí, 5. Odborná konference doktorského studia s mezinárodní účastí – Brno 2003

3.4 Preventivní opatření

Preventivní a nápravná opatření v souvislosti s ekologickou újmou jsou upraveny ve zvláštních právních předpisech. Je důležité, aby provozovatelem byla rozlišována preventivní opatření všeobecné povahy, tj. taková, která musí být přijata v době, kdy ještě bezprostřední hrozba vzniku škody neexistuje (do této skupiny patří havarijní plány), a dále speciální preventivní opatření, kdy tyto musí provozovatel přijmout v době, kdy zjistí bezprostřední hrozbu vzniku škody na životním prostředí.

Jednotlivá speciální opatření jsou uvedeny ve směrnících Ministerstva životního prostředí a v předpisech¹¹ z oblasti ochrany životního prostředí je striktně stanovena pravomoc správního orgánu zastavit či omezit provoz, ze kterého hrozí, že následnou činností by mohlo dojít ke škodám na životním prostředí.

3.5 Nápravná opatření

Ve zvláštních právních předpisech k ochraně životního prostředí, jsou uvedeny možnosti a způsoby nápravy újmy na přírodních zdrojích jako složkách životního prostředí (např. zákon o ochraně zemědělského půdního fondu, zákon o ochraně ovzduší, vodní zákon, zákon o ochraně přírody a krajiny, zákon o nakládání s geneticky modifikovanými organismy, zákon o integrované prevenci). Jde o právní nástroj specifického charakteru sloužící k nápravě ekologicky závadného stavu. Tato nápravná opatření jsou v principu vázána na již proběhlé porušení právních předpisů a jsou tedy nařizována fyzickým/právnickým osobám, a které jsou původci ekologické újmy. V zákonech lze najít i výjimky z těchto pravidel, příkladem může být zákon č. 254/2001 Sb., o vodách, konkrétně v § 42 odstavce (2) Vodoprávní úřad nebo Česká inspekce životního prostředí uloží podle

---

¹¹ zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech

zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

zákon č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa,

zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší

zákon č. 254/2001 Sb., o vodách

zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu

zákon č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky

potřeby opatření k nápravě nabyvateli majetku získaného způsobem uvedeným ve zvláštním zákoně¹², který není původcem závadného stavu, ale k jehož majetku takto získanému je závadný stav vázán. Takto postupuje vodoprávní úřad nebo Česká inspekce životního prostředí v případě, že nabyvatel tohoto majetku jej získal s vědomím ekologické zátěže a byla-li s ním o tom uzavřena zvláštní smlouva nebo byla-li mu poskytnuta sleva z kupní ceny z důvodu závadného stavu, jenž je předmětem opatření k nápravě. Tímto způsobem postupuje vodoprávní úřad nebo Česká inspekce životního prostředí i v případě, existuje-li dosud původce závadného stavu.

(4) Nelze-li opatření k nápravě uložit podle odstavců 1 až 3 a hrozí-li závažné ohrožení nebo znečištění povrchových nebo podzemních vod, zabezpečí nezbytná opatření k nápravě příslušný vodoprávní úřad z vlastního podnětu nebo z podnětu České inspekce životního prostředí. Může k tomuto účelu uložit provedení opatření k nápravě právnické osobě nebo fyzické osobě podnikající podle zvláštních právních předpisů¹³, která je k provedení opatření k nápravě odborně a technicky způsobilá. Účastníkem řízení o uložení opatření je jen tato osoba; odvolání proti tomuto rozhodnutí nemá odkladný účinek. K tomuto účelu zřizuje kraj v rámci svého rozpočtu zvláštní účet ročně doplňovaný do výše 10.000.000,-Kč.

Mezi některé zvláštní právní předpisy, které upravují pravomoc ČIŽP, Báňského úřadu, Vodohospodářského úřadu, patří:

- zákon č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa,
- zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech
- zákon č. 86/2002 Sb., o ochraně ovzduší
- zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
- zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu
- zákon č. 78/2004 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organismy a genetickými produkty

---

¹² Zákon č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby,

¹³ Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon),

4. Vznik ekologické újmy na životním prostředí a jeho částech

4.1 Ekologická újma na podzemní a povrchové vodě

Smyslem zákona č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), je chránit povrchové a podzemní vody, vymezit pravidla pro efektivní a ekonomické využívání vodních zdrojů a zlepšení kvality povrchových i podzemních vod a podílet se na ochraně vodních ekosystémů a přímo na nich závislejících suchozemských ekosystémů. Vodní zákon také vymezuje náhrady za ztrátu podzemní vody (§ 29 odst. 2 vodního zákona), kde je zároveň upravena objektivní odpovědnost za ztrátu podzemní vody, která nebyla způsobena protiprávním jednáním. V tomto ustanovení je povinnost nahradit škodu vzniklou osobě, která má povoleno odebírat podzemní vodu z poškozeného podzemního či povrchového vodního zdroje a dále uvést věci do původního stavu, podle možností místních podmínek, určena osobě, která při své provozní činnosti způsobí ztrátu podzemní vody, nebo omezí či sníží možnost odběru vody. Náhrada je možná zajištěním jiného zdroje vody. V případě, že zajištění jiného zdroje vody by nebylo možné, nebo by to bylo neúčelné, je osoba povinna zaplatit jednorázovou náhradu za snížení hodnoty movitého majetku. Při sporech o výši škody a způsobu náhrady rozhoduje v občanském řízení soud.

Dále je zde definován pojem Havárie (v ust. § 40 vodního zákona), jako závažné zhoršení nebo mimořádně závažné ohrožení jakosti podzemní či povrchové vody ropnými látkami, zvláště nebezpečnými látkami, případně radioaktivními zářiči nebo odpady, nebo dojde-li. Jako havárie je považováno ke zhoršení nebo ohrožení jakosti povrchových nebo podzemních vod v chráněných oblastech přirozené akumulace vod nebo v ochranných pásmech vodních zdrojů.

Za havárii se považují i technické poruchy a závady k zachycování, skladování, dopravě, odkládání ropných látek, zvláště nebezpečných látek, pokud takovému vniknutí předcházejí.

Dle § 41 vodního zákona je původce havárie povinen činit bezprostřední opatření k odstraňování příčin a následků havárie, kdy se řídí pokyny České inspekce životního prostředí pokyny vodoprávního úřadu, popřípadě vypracovaným

havarijním plánem. Při zjištění nebo způsobení havárie je dotyčný povinen ji neprodleně ohlásit jednotkám požární ochrany nebo Hasičskému záchrannému sboru ČR, nebo policii ČR, nebo správci povodí. Hasičský záchranný sbor České republiky, Policie České republiky a správce povodí jsou povinni neprodleně informovat o jim nahlášené havárii příslušný vodoprávní úřad a Českou inspekci životního prostředí, která bude o havárii, k níž došlo v ochranných pásmech přírodních léčivých zdrojů a zdrojů přírodních minerálních vod, informovat Ministerstvo zdravotnictví.

Dojde-li k havárii mimořádného rozsahu, která závažným způsobem může ohrozit životy nebo zdraví lidí nebo způsobit značné škody na majetku, platí při zabránění škodlivým následkům havárie přiměřeně ustanovení o ochraně před povodněmi. Původce havárie je povinen na výzvu orgánů uvedených v odstavci 3) vodního zákona, při provádění opatření při odstraňování příčin a následků havárie s těmito orgány spolupracovat. Osoby, které se zúčastnily zneškodňování havárie, jsou povinny poskytnout České inspekci životního prostředí potřebné údaje, pokud si jejich poskytnutí vyžádá, a Hasičskému záchrannému sboru České republiky.

Vodní zákon taktéž upravuje podmínky ukládání nápravných opatření k odstranění škod na vodách způsobených protiprávní činností. V ustanovení § 42 vodního zákona ukládá Česká inspekce životního prostředí nebo vodoprávní úřad nápravná opatření k odstranění následků nepovoleného vypouštění odpadních vod, nedovoleného nakládání se závadnými látkami nebo havárií. Nápravná opatření spočívající v nápravě závadného stavu nebo v zajištění jiného odběru vod, a pokud to vyžaduje povaha věci, se uloží tomu, kdo povinnost k ochraně povrchových nebo podzemních vod porušil. Osoba, které bylo uloženo opatření k nápravě, nese veškeré náklady na provedení tohoto opatření. V případě, že hrozí nebezpečí z prodlení z důvodu neplnění uloženého opatření, je Česká inspekce životního prostředí, a nebo vodoprávní úřad povinni zabezpečit opatření k nápravě na náklady původce (osoby právnické či fyzické, která závadný stav zapříčinila). Jestliže byla havárie způsobena zásahem Hasičského záchranného sboru ČR, případně jednotkami požární ochrany, a jestliže k zásahu použili přiměřených prostředků, nejsou považováni za původce havárie. Opatření k nápravě závadného stavu, uložené původci, přechází na jejich právní zástupce (viz. § 42/2 vodního zákona).

Vlastníci majetku, jsou povinni strpět provedení opatření k nápravě, pokud závadný stav vázne na jejich majetku, nebo jejichž majetku je nutno použít při odstranění závadného stavu, a pokud nejsou těmi, komu bylo opatření k nápravě uloženo, jsou povinni umožnit vstup, vjezd na své pozemky a stavby a strpět omezení obvyklého užívání svých pozemků a staveb (podle § 42 odst. 5 vodního zákona). Původce je po skončení nápravných opatření povinen uvést pozemka či stavby do původního stavu (dle § 42/7 vodního zákona).

Není-li možné opatření k nápravě uložit a hrozí závažné ohrožení nebo znečištění podzemních nebo povrchových vod, příslušný vodoprávní úřad ze svého, nebo z podnětu České inspekce životního prostředí, zabezpečí opatření k nápravě, kdy provedení může uložit právnické nebo fyzické osobě, která je technicky a odborně způsobilá k provedení nápravného opatření. Účastníkem řízení o uložení opatření je jen tato osoba; odvolání proti tomuto rozhodnutí nemá odkladný účinek. K tomuto účelu zřizují kraje v rámci rozpočtu zvláštní účet, který je ročně doplňovaný do výše 10.000.000,-Kč.

4.2 Ekologická újma na půdě

Půda, jako základní složka přírodních systémů, jako prostředek zajišťující výživu obyvatel, zvířat a rostlin, není jako celek chráněna v žádném ze zákonů České republiky. Máme pouze přijatý zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, který se aplikuje pouze na zmíněný zemědělský půdní fond. V zákoně je zemědělský půdní fond definován v § 1/2), 3), jako pozemky zemědělsky obhospodařované, to je orná půda, chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady, louky, pastviny, a půda, která byla a má být nadále zemědělsky obhospodařována, ale dočasně obdělávána není, a dále do zemědělského půdního fondu náleží rybníky s chovem ryb nebo vodní drůbeže, nezemědělská půda potřebná k zajišťování zemědělské výroby, jako polní cesty, pozemky se zařízením důležitým pro polní závlahy, závlahové vodní nádrže, odvodňovací příkopy, hráze sloužící k ochraně před zamokřením nebo zátopou, ochranné terasy proti erozi apod.

Na základě zákona o ochraně zemědělského půdního fondu lze majitelům, popřípadě nájemcům uložit nápravná opatření za protiprávní činnost. Podle ustanovení § 3/1 z.č. 334/1992 Sb. jsou vlastníci a nájemci povinni hospodařit tak,

aby neznečišťovali půdu a tím potravní řetězec a zdroje pitné vody škodlivými látkami ohrožujícími zdraví nebo život lidí a existenci živých organismů¹⁴, nepoškozovali okolní pozemky a příznivé fyzikální, biologické a chemické vlastnosti půdy a chránili obdělávané pozemky podle schválených projektů pozemkových úprav.

Dále je zde možnost ukládat nápravná opatření k odstranění zjištěných závad orgány ochrany zemědělského půdního fondu, což jsou obecní úřady, okresní úřady, správy národních parků a Ministerstvo životního prostředí České republiky, také mohou zakázat užívání kontaminovaného pozemku pro výrobu zemědělských produktů. Při odstraňování nezaviněných závad a škod na půdě může vlastník nebo nájemce požádat Státní fond životního prostředí České republiky o poskytnutí příspěvku na zmírnění ekonomických důsledků vyplývajících z uložených opatření (§ 3/5), z.č.334/1992 Sb.).

Zákon č. 334/1992 Sb. také stanoví zásady ochrany zemědělského půdního fondu, aby bylo zabráněno škodám na zemědělském půdním fondu při stavební, těžební a průmyslové činnosti, případně tyto škody omezit na míru co nejmenší, a proto jsou právnické a fyzické osoby povinny řídit se zásadami ochrany zemědělského půdního fondu, zejména jednotlivými ustanoveními v § 8/1

a) skrývat odděleně svrchní kulturní vrstvu půdy, popřípadě i hlouběji uložené zúrodnění schopné zeminy na celé dotčené ploše a postarat se o jejich hospodárné využití nebo řádné uskladnění pro účely rekultivace anebo zajistit na vlastní náklad jejich odvoz a rozprostření na plochy určené orgánem ochrany zemědělského půdního fondu, pokud v odůvodněných případech tento orgán neudělí výjimku z povinnosti provést skrývku uvedených zemin,

b) ukládat odklizové zeminy ve vytěžených prostorech, a není-li to možné nebo hospodářsky odůvodněné, uložit je v první řadě na plochách neplodných nebo na plochách horší jakosti, které byly za tím účelem odňaty ze zemědělského půdního fondu,

c) provádět vhodné povrchové úpravy dotčených ploch, aby tvarem, uložením zeminy a vodními poměry byly připraveny k rekultivaci, pokud provedení rekultivace přichází v úvahu,

---

¹⁴ § 5 odst. 2 zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

d) provádět podle schválených plánů rekultivaci dotčených ploch, aby byly způsobilé k plnění dalších funkcí v krajině,

e) učinit opatření k zabránění úniku pevných, kapalných a plyných látek poškozujících zemědělský půdní fond a jeho vegetační kryt.

(2) Při geologickém a hydrogeologickém průzkumu a při budování, opravách a údržbě nadzemních a podzemních vedení na zemědělském půdním fondu jsou provozovatelé těchto prací povinni dodržovat povinnosti uvedené v odstavci 1 a dále

a) provádět práce na pozemcích především v době vegetačního klidu a po jejich skončení uvést dotčené plochy do původního stavu,

b) provádět práce tak, aby na zemědělském půdním fondu a jeho vegetačním krytu došlo k co nejmenším škodám,

c) projednat včas zamýšlené provádění prací s vlastníkem, popřípadě s nájemcem pozemku náležejícího do zemědělského půdního fondu.¹⁵

4.3 Lesní ekologická újma

Právní úprava nápravy ekologické újmy a jejímu předcházení na lesních systémech a pozemcích je ustanovena v zákoně č. 289/1995 Sb., o lesích (lesní zákon¹⁶). Hlavním účelem zákona o lesích je stanovit pravidla péče o les, pro jeho zachování a obnovu, jako přírodního bohatství České republiky, který tvoří důležitou složku životního prostředí, plní funkci vodohospodářskou, půdoochrannou, krajnotvornou, klimatickou, rekreační, a samozřejmě funkci hospodářskou, kde se v současnosti klade důraz na trvale udržitelné hospodaření.

Lesní zákon definuje les jako lesní porosty s jejich prostředím a pozemky určené k plnění funkce lesa.

Lesní zákon v § 11 určuje základní povinnosti ochrany lesa aby nedocházelo ke škodám na lesních porostech, popřípadě na celém ekosystému. Je to zároveň ochrana před možností vzniku ekologické újmy, proto si v lese musí každý počínat tak, aby nedocházelo k ohrožování nebo poškozování lesů. Dále je vlastník povinen hospodařit v lese takovým způsobem, aby byly rovnoměrně a trvale zachovány veškeré funkce lesa a zachován genofond lesních dřevin. Zákon dále stanoví zákazy

---

¹⁵ zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu

¹⁶ zákoně č. 289/1995 Sb., o lesích

činností v lese, které by mohly určitým způsobem nabolávat funkce ekosystému. Podle § 20 odstavec 1), odstavec 2), lesního zákona je v lesích zakázáno :

- rušit klid a ticho,
  - provádět terénní úpravy, narušovat půdní kryt, budovat chodníky, stavět oplocení a jiné objekty,
  - vyzvedávat semenáčky a sazenice stromů a keřů lesních dřevin,
  - těžít stromy a keře nebo je poškozovat,
  - sbírat semena lesních dřevin, jmelí a ochmet,
  - sbírat lesní plody způsobem, který poškozuje les,
  - jezdit a stát s motorovými vozidly,
  - vstupovat do míst oplocených nebo označených zákazem vstupu,
  - vstupovat do porostů, kde se provádí těžba, manipulace nebo doprava dříví,
  - mimo lesní cesty a vyznačené trasy jezdit na kole, na koni, na lyžích nebo na saních,
  - kouřit, rozdělovat nebo udržovat otevřené ohně a tábořit mimo vyhrazená místa,
  - odhazovat hořící nebo doutnající předměty,
  - narušovat vodní režim a hrabat stelivo,
  - pást dobytek, umožňovat výběh hospodářským zvířatům a průhon dobytka lesními porosty,
  - znečišťovat les odpady a odpadky.
- rozdělovat nebo udržovat otevřené ohně je zakázáno také do vzdálenosti 50 m od okraje lesa.

Dalšími povinnostmi vlastníků lesa jsou v § 32 lesního zákona předcházení a zabránění působení škodlivých činitelů, zároveň toto působení zajistit a evidovat a provést nezbytná opatření k zabránění šíření a přemnožení škodlivých organismů (příkladem může být kůrovcové napadení lesních porostů). Při vzniku neočekávaných okolností a nepředvídaných škod v lese (větrné a sněhové kalamity, přemnožení škůdců, vzniku požárů v období sucha atd.) je vlastník lesa povinen činit bezodkladná opatření k jejich odstranění a pro zmírnění jejich následků. Vlastník je povinen v lese hospodařit tak, aby lesy sousedních vlastníků nebyly ohroženy jeho

činností. Je tedy podle lesního zákona povinen zvyšovat odolnost lesa a jeho stabilitu, zejména vhodnou druhovou skladbou dřevin a jejich rozmístěním v porostu, výchovou v mladých porostech, zakládáním zpevňovacích pásů na okraji i uvnitř lesních porostů, používáním vhodných způsobů a postupů obnovy a řazením sečí.

Vlastník lesa je povinen chránit les před znečišťujícími látkami unikajícími nebo vznikajícími při jeho hospodářské činnosti. V lese je povinen používat výhradně biologicky odbouratelné oleje k mazání řetězů motorových pil a biologicky odbouratelné hydraulické kapaliny. Při ochraně lesních porostů je povinen dát přednost účinným technologiím šetřícím životní prostředí.

4.4 Ekologická újma na přírodních stanovištích a na chráněných druzích

Hlavním smyslem zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, je přispět k udržení a obnově přírodní rovnováhy v krajině, k ochraně rozmanitostí forem života, přírodních hodnot a krás a k šetrnému hospodaření s přírodními zdroji.

V zákoně č. 114/1992 Sb. je definována působnost České inspekce životního prostředí a to hlavně v případě hrozící škody, kdy je ČIŽP povoleno, aby nařídila omezení, případně zastavení škodlivé činnosti a to do doby odstranění nedostatků a příčin. Toto omezení musí směřovat proti osobě, která je ČIŽP známa a je původcem hrozící škody.

Dále jsou v § 86 zákona č. 114/1992 Sb. přímo uvedeny podmínky pro uložení nápravného opatření v případě způsobené škody na přírodě následkem protiprávního jednání:

(1) Kdo poškodí, zničí nebo nedovoleně změní části přírody a krajiny chráněné podle tohoto zákona, je povinen navrátit ji do původního stavu, pokud je to možné a účelné. O možnosti a podmínkách uvedení do původního stavu rozhoduje orgán ochrany přírody.

(2) Jestliže uvedení do původního stavu není možné a účelné, může orgán ochrany přírody uložit povinnému, aby provedl přiměřená náhradní opatření k nápravě. Jejich účelem je kompenzovat, byť jen zčásti, následky nedovoleného jednání.

(3) Uložením povinnosti uvedení do původního stavu či náhradního opatření není dotčena povinnost náhrady škody podle jiných předpisů ani možnost postihu za přestupek nebo protiprávní jednání či trestný čin.¹⁷

Zjišťování a evidenci případů ohrožení a poškození přírody a krajiny má na starosti Česká inspekce životního prostředí, která je zároveň oprávněna rozhodovat o způsobu, podmínkách a možnostech uvedení životního prostředí do původního stavu (podle § 86/1 z.č. 114/1992 Sb.), nebo uložit zaplacení či vykonání náhradních opatření – např. náhradní výsadba (dle § 86/2 114/1992 Sb.).

4.5 Staré ekologické zátěže a jejich sanace

Odstraňování ekologických zátěží vzniklých v letech 1950 – 1989, u kterých původce není znám, případně škod vzniklých činnostmi zprivatizovaného státního podniku, upravují zvláštní právní předpisy, mezi něž patří zejména:

a) škody způsobené Sovětskou armádou na životním prostředí

Na základě usnesení vlády České republiky ze dne 6. ledna 1993 č. 2, má na starosti nápravu a posuzování vlivů na životní prostředí v lokalitách opuštěných Sovětskou armádou, Ministerstvo životního prostředí, kdy vznikla i rozpočtová kapitola, ze kterého dochází k financování jednotlivých nápravných programů.

b) staré ekologické zátěže v privatizaci a jejich sanace

Na odstraňování ekologických zátěží po zprivatizovaných státních podnicích došlo k přijetí zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby a v současné době se Ministerstvo financí snaží vyhlásit tendr na odstranění všech zbývajících ekologických zátěží vzniklých do roku 1992 v celkové hodnotě 171 mld. korun¹⁸.

c) sanace starých ekologických zátěží podle zákona č. 254/2001 Sb.

Na základě § 42 zákona č. 254/2001 Sb., o vodách lze Českou inspekci životního prostředí, popřípadě vodoprávním úřadem uložit provedení opatření k nápravě nabyvateli majetku získaného způsobem uvedeným ve zvláštním zákoně¹⁹

---

¹⁷ zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

¹⁸ <http://www.mfcr.cz>

¹⁹ Zákon č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby

který není původcem závadného stavu, ale k jehož majetku takto získanému je závadný stav vázán. Takto postupuje vodoprávní úřad nebo Česká inspekce životního prostředí v případě, že nabyvatel tohoto majetku jej získal s vědomím ekologické zátěže a byla-li s ním o tom uzavřena zvláštní smlouva nebo byla-li mu poskytnuta sleva z kupní ceny z důvodu závadného stavu, jenž je předmětem opatření k nápravě. Tímto způsobem postupuje vodoprávní úřad nebo Česká inspekce životního prostředí i v případě, existuje-li dosud původce závadného stavu.

Nelze-li opatření k nápravě uložit a hrozí-li závažné ohrožení nebo znečištění povrchových nebo podzemních vod, zabezpečí nezbytná opatření k nápravě příslušný vodoprávní úřad z vlastního podnětu nebo z podnětu České inspekce životního prostředí. Může k tomuto účelu uložit provedení opatření k nápravě právnické osobě nebo fyzické osobě podnikající podle zvláštních právních předpisů, která je k provedení opatření k nápravě odborně a technicky způsobilá. Účastníkem řízení o uložení opatření je jen tato osoba; odvolání proti tomuto rozhodnutí nemá odkladný účinek. K tomuto účelu zřizuje kraj v rámci svého rozpočtu zvláštní účet ročně doplňovaný do výše 10.000.000,-Kč (dle § 42/4 vodního zákona).

d) sanace starých ekologických zátěží podle usnesení vlády ČR

Tímto způsobem lze realizovat neodkladná opatření při vážných haváriích, které ohrožují zdroje pitné vody, nebo jde o šíření zvláště nebezpečných látek (např. rtuť, kadmium a látky vykazující karcinogenní, mutagenní nebo teratogenní vlastnosti²⁰)

e) oblasti narušené těžbou hnědého a černého uhlí včetně revitalizace

Usnesením vlády České republiky ze dne 29. března 2002 vznikla meziresortní komise k odstraňování ekologických škod před privatizací uhelných společností.

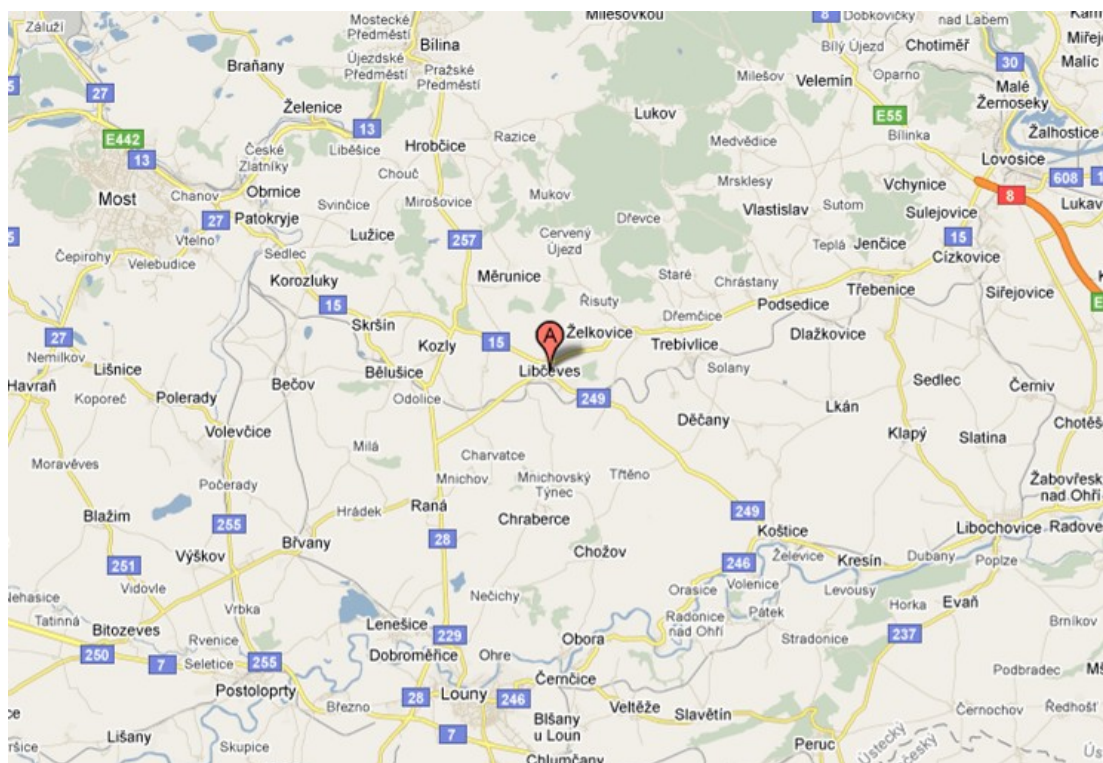
²⁰ zákon č. 254/2001 Sb., o vodách s odkazem na § 39 odst. 3 v Příloze č. 1

5. Skládka Libčeves od roku 2005 po současnost

Obec Libčeves lze nalézt na úpatí Českého středohoří, ve středu pomyslného trojúhelníku tvořeného městy Lovosice, Most a Louny. Také ji lze položit na rozmezí tří bývalých okresů, a to Litoměřic, Loun a Mostu.

Obec Libčeves byla založena roku 1251 jako zemský dvorec v držení pánů z Libčevsi. Následně je ve vlastnictví vystřídali páni ze Žirotína, jejichž dědici se stali Lobkowiczové v polovině 15. století. Ti ves a přilehlé okolí rozkládající se až na Mostecko drželi do roku 1948.

Obec má v současné době celkem 530 stálých obyvatel, z deseti přilehlých obcí: Hnojnice, Hořenec, Řinuty, Mnichov, Charvátce, Židovice, Sinutec, Jablonec, Lahvice a Všechlapy. V obci se nachází Základní škola do 4. ročníku, mateřská školka, obchody s potravinami, textilem, hospoda, a dále je zde Česká pošta, obvodní a dětský lékař. V současné době jsou budovány nové inženýrské sítě a čistíčka odpadních vod, obec je plně plynofikována.

Geografické umístění obce Libčeves²¹

²¹ <http://maps.google.cz>

5.1 Začátek skládky

Koncem roku 2005 a začátkem roku 2006 došlo k ilegálnímu navezení cca 3.500 tun nelegálního odpadu společnostmi BAU 24 s.r.o., zastupované René Grünwaldem, která si objekt bývalého zemědělského družstva (foto č. 1) pronajala od nizozemské společnosti MOZES ALFA s.r.o., zastupované Ing. Michalem Pospíšilem. Z bývalého zemědělského družstva zbyly pouze skelety hal (foto č. 2), původně sloužící jako seníky a silážní jáma.

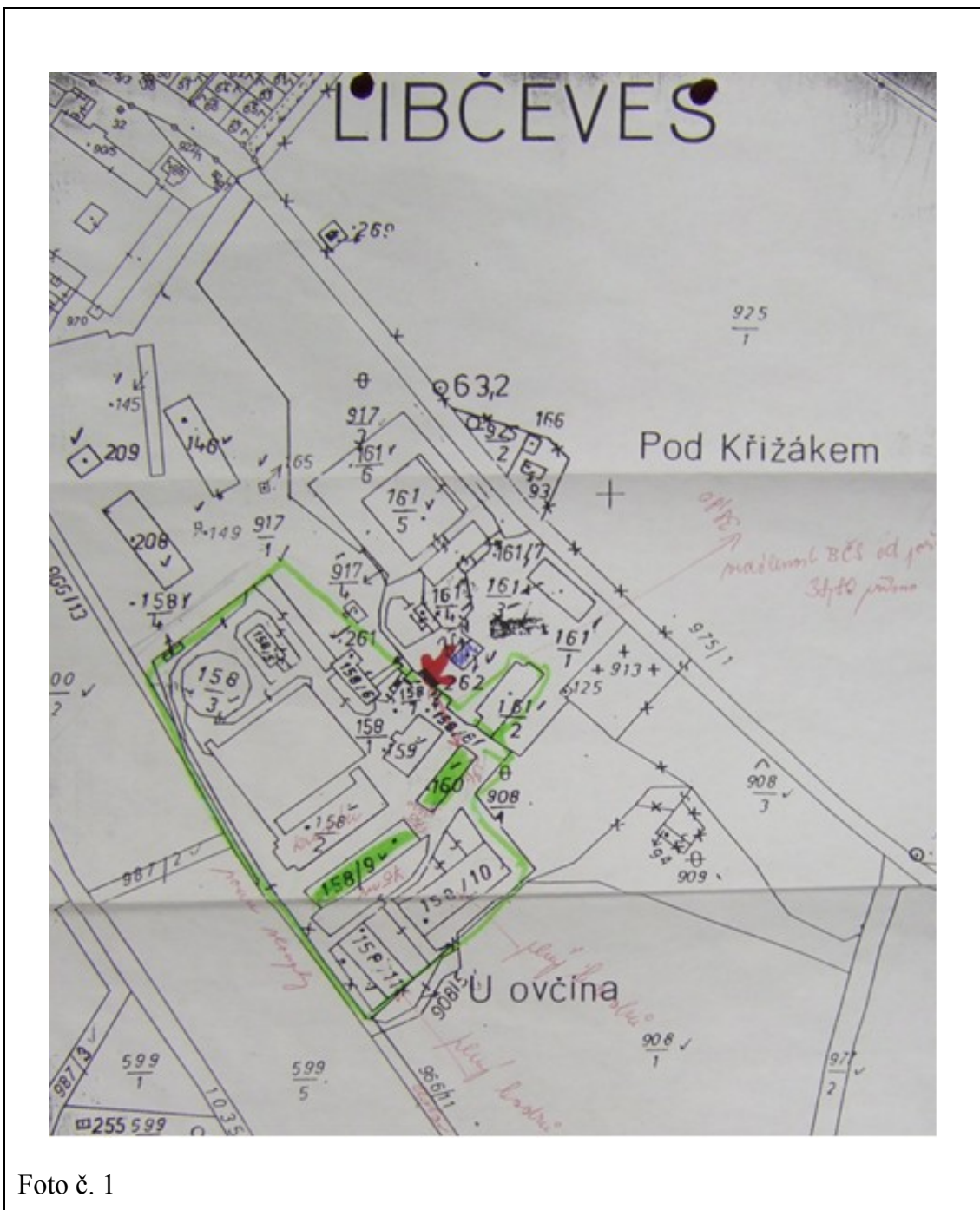

Foto č. 1

Foto č. 2

Společnost BAU 24 jednala i se zástupci místní samosprávy, konkrétně se starostkou Libčevsi, Ing. Vlastou Staňkovou. Byl představen plán dovozu tříditelného odpadu společností BAU 24, ve smlouvě se konkrétně jednalo o hadry a PET lahve, které se budou v bývalém kravíně dále třídit a prodávat jako recykláty.

S dovozem se začalo přibližně v prosinci 2005, kdy první oznámení o možných nelegálních aktivitách (zavážení odpadu), bylo od Ing. Vlasty Staňkové vzneseno na Městský úřad Louny, a v průběhu dne i od dalších občanů Libčevsi. O tomto byla vyrozuměna Česká inspekce životního prostředí, kdy 16. prosince 2005 bylo provedeno šetření na místě velkokapacitního kravína Libčeves, kde zjistila, že v objektech silážních jam a skladovací hale je uložen komunální odpad (viz. foto č. 3).

Foto č. 3

Od pracovníků v místě bylo zjištěno, že odpad pochází se Spolkové republiky Německo a bude odstraňován na skládce v Jirkově a spalovně v Tušimicích. Odpad byl slisovaný v balících, částečně nadrcený, dále zde byly nalezeny pryžové odstřížky a textilní výrobky (viz. foto č. 4).

Foto č. 4

5.2 Průběh šetření k dovozu odpadu

Dne 20. prosince 2005 se uskutečnilo jednání mezi Českou inspekcí životního prostředí, Obecním úřadem v Libčevsi a společností Bau 24. Jednatel společnosti pan Grünwald v té době tvrdil, že se jedná o suroviny pro další zpracování, které bude následně využito v další výrobě. Také České inspekci životního prostředí předložil smlouvu na zneškodňování odpadů ve spalovně T.O.P. EKO s.r.o. v Plzni. Naopak nebyly panem Grünwaldem předloženy zásadní dokumenty umožňující podnikání respektive nakládání s odpady: Souhlas k provozu zařízení podle § 14/1 zákona č. 185/2001 Sb. – zákon o odpadech, dále Povolení Ministerstva životního prostředí k příhraničnímu dovozu odpadů, Souhlas Krajského úřadu v Ústí nad Labem k provozu zařízení na zpracování (využití) odpadů a průběžná evidence odpadů s vyznačením původce odpadu.

Českou inspekcí životního prostředí bylo nařízeno další jednání ve věci na 23. prosince 2005, kde měly být předloženy zmíněné materiály. Tyto dokumenty nebyly předloženy ani po upomínání.

Česká inspekce životního prostředí odhadla množství uložených odpadů v areálu ke dni 20. prosince 2005 na 800 tun. K 5. lednu 2006 se toto množství zvýšilo minimálně na dvojnásobek (foto č. 5).

Foto č. 5

V ustanovení § 12 odst. 3) zákona o odpadech se uvádí, že k převzetí odpadu do svého vlastnictví je oprávněna pouze právnická osoba nebo fyzická osoba oprávněná k podnikání, která je provozovatelem zařízení k využití nebo k odstranění nebo ke sběru nebo k výkupu určeného druhu odpadu. Společnost Bau 24 s.r.o. nepředložila České inspekci životního prostředí žádný doklad potvrzující, že by byla osobou oprávněnou k přejímání odpadů do svého vlastnictví dle zákona o odpadech, tj. že je provozovatel zařízení k nakládání s předmětnými odpady. Dále Krajský úřad Ústeckého kraje písemně potvrdil, že takový souhlas nebyl z jeho strany společnosti Bau 24 s.r.o., nikdy vydán.

V popsaném jednání je Českou inspekci životního prostředí spatřováno porušení povinnosti uvedené v ustanovení § 12 odst. 3), zákona o odpadech.

Dále bylo zjištěno, že spol. Bau 24 nebylo Krajským úřadem Ústeckého kraje vydáno žádné rozhodnutí o udělení souhlasu dle § 14, odstavce 1), zákona o odpadech k provozování zařízení k využívání, odstraňování, sběru nebo výkupu odpadů, které by ji opravňovalo k navážení odpadů do objektu bývalého kravína v Libčevsi.

V ustanovení § 12 odst. 2), zákona o odpadech se uvádí, že s odpady podle tohoto zákona lze nakládat pouze v zařízeních, která jsou k nakládání s odpady podle tohoto zákona určena. Při tomto nakládání s odpady nesmí být ohroženo lidské zdraví ani ohrožováno nebo poškozováno životní prostředí. Bau 24 s.r.o. nejenže nakládala s odpady v zařízení, které k tomu nebylo a není dle zákona o odpadech určeno (potvrzeno Městským úřadem v Lounech), nýbrž také nezabezpečila tyto odpady před nežádoucím znehodnocením, odcizením a únikem. Tato skutečnost se projevila tím, že dne 5. února 2006 a 13. února 2006 vypukly na místě požáry, při kterých byla část odpadů spálena (foto č. 6 a 7).

V tomto jednání je Českou inspekci životního prostředí spatřováno porušení povinnosti uvedené v ustanovení § 12 odst. 2), zákona o odpadech.

Foto č. 6

Foto č. 7

Náklady na odstranění odpadů ze skládky v Libčevsi si rozdělilo Ministerstvo životního prostředí České republiky a spolkový stát Sasko – Anhaltsko. Rozdělení nákladů na likvidaci bylo způsobeno tím, že se nepodařilo prokázat, že veškerý odpad uložený v Libčevsi pochází ze zahraničí. Sasko – Anhaltsko si na své náklady odvezlo 750 tun odpadů a přibližně stejnou část nechalo zlikvidovat Ministerstvo životního prostředí za 1,9 mil. korun.

6. Možnosti trestu v rámci českého práva

6.1 Možnosti správního řízení

S ohledem na skutečnost, že došlo k porušení ustanovení § 12 odstavce 4), zákona o odpadech, ve znění „Každý je povinen zjistit, zda osoba, které předává odpady, je k jejich převzetí podle tohoto zákona oprávněna. V případě, že se tato osoba oprávněním neprokáže, nesmí jí být odpad předán,“ byla Českou inspekcí životního prostředí uložena správní pokuta ve výši 300 tisíc a 250 tisíc korun spedičním společností, které odpad do Libčevsi navážely.

Dále Česká inspekce životního prostředí, na základě znaleckého posudku zpracovaného pro Policii České republiky, který kategorizoval odpad uložený v silážních jamách a halách jako

- obnošený lisovaný textil - kategorie N, druh 19 12 11 jiné odpady (včetně směsí materiálů) z mechanické úpravy odpadu obsahujícího nebezpečné látky
- autokoberců - kategorie N, druh 19 12 11 jiné odpady (včetně směsí materiálů) z mechanické úpravy odpadu obsahujícího nebezpečné látky
- textilní drtě - kategorie O, druh 19 12 08 - textil
- komunálního charakteru - kategorie N, druh 19 12 11 jiné odpady (včetně směsí materiálů) z mechanické úpravy odpadu obsahujícího nebezpečné látky

nařídila předběžné opatření k zajištění odpadů před dalším nežádoucím znehodnocením, odcizením a zejména před únikem nebezpečných látek do životního prostředí.

Ústecký inspektorát České inspekce životního prostředí následně vyměřil společnosti Bau 24, jako dovozci odpadu, pokutu ve výši 10 milionů korun. Sankce nebyla do současné doby uhrazena a společnost Bau 24 se dostala do likvidace. Podle vyjádření celních úřadů se jí nejspíše nepodaří vymoci.

6.2 Možnosti trestního řízení

V době zahoření skládky již na Policii České republiky probíhalo šetření ve věci trestného činu nakládání s nebezpečnými odpady podle § 181e, odstavců 1), 2), 4), a trestného činu porušování předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou dle § 124, odstavce 1), 2) písmena b), zákona č. 140/1961 Sb. – trestní zákon.

Podle těchto ustanovení by se jednalo o úmyslný nebo nedbalostní trestný čin, kdy je v zákoně uvedeno:

§ 181e (1) Kdo, byť i z nedbalosti, v rozporu s právními předpisy ukládá nebezpečné odpady nebo je odkládá, přepravuje nebo jinak s nimi nakládá, a tím poškodí nebo ohrozí životní prostředí, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti nebo peněžitým trestem.

(2) Stejně bude potrestán, kdo, byť i z nedbalosti, poruší právní předpisy upravující nakládání s odpady tím, že přepraví odpad přes hranice státu bez oznámení nebo souhlasu příslušného správního úřadu, anebo v takovém oznámení nebo žádosti o souhlas nebo v připojených podkladech uvede nepravdivé nebo hrubě zkreslené údaje nebo podstatné údaje zamlčí.

(4) Odnětím svobody na šest měsíců až pět let nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, získá-li činem uvedeným v odstavci 1 nebo 2 prospěch velkého rozsahu.

§ 124 (1) Kdo podstatně ohrozí obecný zájem tím, že poruší zákaz nebo omezení dovozu, vývozu nebo průvozu zboží, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo peněžitým trestem nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.

(2) Odnětím svobody na jeden rok až pět let bude pachatel potrestán,
b) způsobí-li takovým činem značnou škodu nebo jiný zvlášť závažný následek.

Na základě šetření ve věci bylo podáno obvinění na šest osob, z toho pět Čechů a jednoho Němce. V roce 2009 došlo k zastavení trestního stíhání všech osob.

7. Zhodnocení možné ekologické újmy

Vzhledem ke způsobu uložení odpadů v objektech, které k danému účelu nebyly určeny, mohlo dojít k ohrožení následujících složek životního prostředí: vody (podzemní a povrchové), pedosféry, ovzduší, biosféry (popř. ekosystému).

S ohledem na umístění obce Libčeves a tedy i nelegální skládky v chráněné krajinné oblasti České středohoří, předpokládám možný dopad na volně žijící živočichy a rostliny v chráněné krajinné oblasti. V Českém středohoří se převážně vyskytuje teplomilná květena doplněná dalšími druhy rostlin, dále je druhově bohaté na bezobratlé živočichy, kdy některé druhy jsou endemické.²² České středohoří můžeme hodnotit jako velice významné území v České republice.

Při špatném uložení odpadů, jak tomu došlo v tomto případě, může dojít ke změně chemismu okolního prostředí a tím u druhů citlivých způsobit vyhynutí v dané lokalitě, nebo k podstatnému snížení biologické rozmanitosti. Lze říci, že byli ohroženi živočichové (zejména bezobratlí, v menší míře savci) na území větším než 5 ha, a planě rostoucí rostliny na území menším než 5 ha.

V bezprostředním okolí jsou ohroženy planě rostoucí rostliny okyselováním půdy. Původní rostliny pro České středohoří potřebují ke svému životu více zásadité půdní prostředí. V okolí hospodářských objektů v Libčevsi se vyskytuje množství ptactva, které se odpady živí. Dále takovéto skládky přitahují různé druhy hlodavců. V blízkém okolí se vyskytují ježek (*Erinaceus*), rejsek (*Sorex*), plch obecný (*Glis glis*), zajíc polní (*Lepus europeus*), koroptev polní (*Perdix perdix*) a bažant obecný (*Phasianus colchicus*). Volně žijící zvířata mohou být infikována škodlivinami z uložených odpadů a mohou infikovat další organismy v potravinovém řetězci.

S ohledem na množství uložených odpadů komunálního charakteru na venkovních plochách, které nejsou nepropustné, promýváním odpadů srážkovými vodami vznikala značně okyselená voda, která se vsakovala do terénu. Touto vodou byla kontaminována půda v bezprostředním okolí a podle množství uložených odpadů, které „odhaduji na 3000t – 6 000t“ byla kontaminována také podzemní voda v okolí, které podle mých znalostí a zkušeností bude asi o rozloze cca 10 – 15 ha, to podle bližších hydrogeologických dispozic, které by musely být zjištěny detailním

---

²² <http://www.ceskestredohori.ochranaprirody.cz>

hydrogeologickým průzkumem. Ohrožení podzemních, ale i povrchových vod je však jev trvající celou dobu uložení odpadů na místech, která k tomu nejsou určena“ (Ing. Libuše Sekotová, 2006)²³.

Při skládkování komunálního odpadu na skládkách vznikají různé pachové jevy, kdy na povolené skládce komunálních odpadů mají povinné odplynování, plyny se nejprve spalují tak, aby neobtěžovaly zápachem a později se využívají. Dále jistě došlo k vnešení znečišťujících látek do ovzduší, s ohledem na způsob uložení odpadů. Další látky, které unikly do ovzduší byly vyprodukovány při vzniklém požáru komunálního odpadu. S ohledem na skutečnost, že v Libčevsi byl uskladněn směsný odpad komunálního charakteru, byly jeho hlavními částmi plasty, (obalové plasty a plasty z provozu domácnosti). V domácnosti používané plasty jsou polyethyleny, PET (polyethylentereftalát - láhve na nápoje), dále PVC (polvinylchlorid – obaly na kosmetiku, oleje), PS (polystyren – plastové přístroje, ochranné obaly, hračky)²⁴. Dalšími materiály byl papír a textil, složený z bavlny a různých příměsí.

Nedokonalým spalováním, které jistě při hoření probíhalo, došlo k uvolnění jedovatého oxidu uhelnatého (CO), dále při hoření PVC vzniká fosgen (COCl₂) a chlór (Cl), dále se spalováním plastů uvolňují látky, které mají schopnost hromadit se v lidském těle a jsou karcinogenní. Jedny z nejškodlivějších jsou polychlorované bifenyly (označované jako PCB), které se váží na tuky v těle, vinylchlorid, dioxiny. Při nedokonalém hoření silonu, nylonu vzniká čpavek. Pálením gumy, která také byla příměsí hořícího odpadu, vznikají oxidy síry, též vznikají saze, obsahující polycyklické aromatické uhlovodíky (např. benzopyren), které jsou jedovaté a silně karcinogenní.²⁵

---

²³ Znalecký posudek pro Policii České republiky, Ing. Libuše Sekotová, 2006

²⁴ Znalecký posudek pro Policii České republiky, Ing. Libuše Sekotová, 2006

²⁵ Znalecký posudek pro Policii České republiky, Ing. Libuše Sekotová, 2006

8. Možné důvody dovozu odpadu do České republiky

Při zhodnocení možných příčin, které vedou ke vzniku nelegálních skládek a tedy k dovozu odpadu do příhraničních oblastí České republiky, jsem došel k závěru, že tento jev je způsoben pěti faktory:

- 1) jednou z hlavních příčin je způsob a tedy i následná cena za využití odpadu, buď formou skládkování, nebo energetického využití ve spalovně odpadu
- 2) nedostatečná kontrola dovážených „recyklovaných surovin“ k dalšímu zpracování
- 3) určitá benevolence českých úřadů, případně liknavost
- 4) nezodpovědný přístup vlastníků, případně pronajímatelů k majetku
- 5) nezájem lidí kolem sebe

Ad 1) V Německu byl v roce 2005 přijat nový zákon o odpadech, který určil nová pravidla pro ukládání odpadu na skládky. Je v něm mimo jiné uvedeno, že na skládku lze uložit pouze takový odpad, který byl již separován, či jinak upraven. Zároveň k 1. červnu 2005 došlo k uzavření skládek pro komunální (netříděný) odpad. Důsledkem bylo zvýšení cen za nakládání s odpady

Tímto zákonem a přijatými opatřeními, tedy došlo ke zdražení nejčastějších způsobů nakládání s odpady, a to skládkování a spalování. V době, kdy docházelo k masivnímu navážení odpadů do České republiky (v letech 2005 až 2006), byly ceny za skládkování a spalování ve Spolkové republice Německo a u nás, následující.

	skládkování	spalování
Česká republika	690 – 900 Kč/t	1.000 – 1.800 Kč/t
Spolková republika Německo	890 – 3.780 Kč/t	2.900 – 5.800 Kč/t
<i>1 EUR = 29 Kč – zdroj Česká národní banka</i>		

Ze zpráv médií i z vyjádření odborníků vyplývá, že se v případech dovozu odpadu do České republiky částečně jedná o výstup ze separačních linek, které jsou následovně „smíchány“ s komunálním odpadem. Je zde také možnost, (s ohledem na strukturu materiálu, obsaženého v nákladu), že se jedná o separovaný materiál, pro který se nepodařilo najít odbyt (příkladem mohou být textilní výrobky).

Důležitým hlediskem pro dovoz odpadu přes hranice do České republiky jsou případné náklady. To je jeden z důvodů, proč skládky odpadů vznikají v pohraničních oblastech severních, západních a jižních Čech. Platí tedy přímá úměra v tom, že čím vyšší budou (či jsou) přepravní náklady, tím nižší bude dovoz odpadu, popřípadě bude zavážen v kratší vzdálenosti od hranic. Již při kontrole uloženého odpadu na nelegální skládce v Libčevsi se zjistilo, že odpad pochází ze spolkové země Sasko – Anhaltsko a tedy na náklady této země bude odstraněn.

Uvedené přepravní náklady tedy relativně účinně regulují dovoz odpadu do České republiky, kdy se nejedná o odpad z velkých měst v blízkosti hranic (Norimberk, Drážďany), ale o odpad z menších měst v těsné blízkosti hranic.

Ad 2) Po vstupu České republiky do Evropské unie došlo ke zrušení celních stanovišť na hranicích a byla tedy zrušena kontrola dováženého zboží, potažmo surovin. Současné kontroly probíhají namátkově, případně v rámci kontrolních akcí zaměřených na kontrolu kamionové dopravy. Případné posouzení nákladu, zda se jedná o recyklovatelné suroviny, nebo o komunální odpad a jeho zařazení do tzv. seznamů (Zeleného, Červeného nebo Žlutého), provádí pracovníci České inspekce životního prostředí, případně formou znaleckého posudku soudní znalec.

Ad 3) Benevolentnost úřadů lze spatřovat v následujícím. Při zjednodušené úvaze, že společnost Bau 24 mohla inkasovala za „odstranění“ cca 4.000 tun odpadu kolem 12 milionů korun (při průměrné ceně 1t za 3.000Kč) a skutečnost, že zákonný limit, který může Česká inspekce životního prostředí uložit, což je 10 mil. korun, a skutečnost, že tato částka nebyla doposud uložena (nejvyšší pokuta uložená inspekcí byla 1 mil. korun teprve v roce 2010), je zde zisk za přijetí odpadu

nejméně 7 milionů korun (při pokutě 5 milionů korun). V současné době by mělo dojít k navýšení nejvyšší možné pokuty na částku 50 milionů korun – toto navýšení musí být schváleno legislativní cestou.

Ad 4) Nezodpovědný přístup vlastníků, případně pronajímatelů k majetku spatřuji ve skutečnosti, že dochází k postupnému chátrání nevyužívaných objektů, jak průmyslových hal, tak zemědělských objektů a následně je majitel vděčný za jakýkoliv pronájem. Poté ale nenásleduje žádná kontrola ohledně způsobu využívání objektu, dodržování zákonných norem a opatření (hasičských, hygienických, atd.)

Ad 5) Nezáměr lidí o dění kolem sebe bych přisoudil současné době i chybějící tradici v pohraničí (po odsunu Němců). Žádným jiným způsobem nelze vysvětlit, že téměř celý měsíc zajižďejí kamiony k hospodářským objektům a nikdo z obyvatel Libčevsi na tuto skutečnost neupozornil.

9. Možnosti zamezení vzniku nelegálních skládek

Možnosti, jak v budoucnu zamezit vzniku nelegálních skládek takového rozsahu, je podle mého mínění několik. Některá opatření se již podařilo prosadit a některá byla upravena následujícími nařízeními Evropského parlamentu.

Opatření v současné době v platnosti:

- zvýšení možné horní hranice pokuty z 10 000 000 Kč na 50 000 000 Kč – toto opatření bylo přijato v novele zákona o odpadech č. 25/2008 Sb.
- v novele zákona o odpadech došlo také k rozšíření orgánů státní správy, umožňující Policii České republiky tyto aktivity
  - a) v rámci pohraničního odbavování a v pásmu do 25 km od státních hranic zaznamenává a podle možností dokumentuje podezřelé jevy a okolnosti nasvědčující nelegální přeshraniční přepravě odpadů do České republiky,
  - b) předává zjištěné podněty orgánům inspekce a celních úřadů k provedení vlastních nápravných opatření,
  - c) spolupracuje a v rámci součinnosti poskytuje odbornou pomoc a přiměřené podmínky orgánům inspekce a celních úřadů²⁶.
- Česká republika při jednání Evropského parlamentu ve Slovinsku prosadila omezení převozu odpadu do členských států, kdy by bylo spalování levnější oproti zemi původu, což by vedlo k navýšení dovozu odpadů do ČR (Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/12/ES)
- dále proběhlo Policií České republiky v roce 2006 vyhodnocení objektů které by mohly posloužit jako nelegální skladiště odpadů a jejich následný monitoring
- stejné kontroly byly prováděny inspektory České inspekce životního prostředí

---

²⁶ Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech ve znění pozdějších předpisů

Závěr

Největší zátěží pro životní prostředí České republiky patří, a zřejmě ještě dlouho budou, staré ekologické zátěže, oblasti těžby hnědého a černého uhlí a dalších nerostných surovin, a tzv. brownfields, i když jejich řešení je v možnostech nižších územně – správních celků, než státu.

Možnosti samospráv, ať už městských, nebo krajských, na omezení vzniku ekologické újmy spočívají v současné době zejména na kontrolní činnosti. Do budoucna by po legislativní úpravě mohlo být možné spolupracovat v rámci krajů, České inspekce životního prostředí, Policie České republiky, (respektive Ministerstva vnitra), a podílet se na předcházení vzniku podmínek ekologické újmy.

Těmito podmínkami myslím průběžné kontroly zemědělských usedlostí, továrních objektů apod. při předcházení nelegálnímu skládkování. Důsledné trvání na procesu EIA u všech staveb většího rozsahu (případně záboru zemědělské půdy), zvláště pokud by se jednalo o činnosti uvedené v Příloze 1, zákonu č. 167/2008 o přecházení ekologické újmy. Dále zpřísnění limitů těžby nerostných surovin, nejen hnědého a černého uhlí, ale také písku, kamení apod.

Pokud toto shrneme, vyplyne nám, že péče o životní prostředí a předcházení ekologické újmy je proces společný, který nelze ze dne na den nakázat zákonem, ale je důležité naši společnost, aby si více vážila svého okolí. Pokud dosáhneme stavu, kdy česká společnost bude krajinu jako celek považovat za své vlastní dědictví, ubude také těch, kteří by ji chtěli poškozovat ve svůj vlastní prospěch.

Přílohy

Doplňující fotografie

Použitá literatura

Doplňující fotografie

Textilní odpad na skládce v Libčevsi

Komunální odpad svázaný v balících

Odpad uložený v silážní jámě

Částečně shořelý odpad po požáru

Balíky textilu a autokoberců

Textilní drť v balících

Současný stav areálu v Libčevsi

Silážní jáma - současnost

Použitá literatura

- **Bradáč, A. a kolektiv, 1999:** Soudní inženýrství. Akademické nakladatelství CERM, s.r.o., Brno.
- **ČNB - Česká národní banka, Praha, online:**
http://www.cnb.cz/cs/financni_trhy/devizovy_trh/kurzy_devizoveho_trhu/denni_kurz.jsp
- **Damohorský, M. a kol., 2007:** Právo životního prostředí. 2. vydání, C.H.Beck, Praha.
- **Dopitová, L., 2003:** Škody na životním prostředí, 5. Odborná konference doktorského studia s mezinárodní účastí, Brno.
- **Hlaváček, J., 2007:** Mezinárodní enviromentální právo a ochrana životního prostředí. Oeconomia, Praha.
- **Chráněná krajinná oblast České středohoří, online:**
<http://www.ceskestredohori.ochranaprirody.cz/index.php?cmd=page&id=259>
- **Knappová, M., 1968:** Povinnost a odpovědnost v občanském právu. Academia, Praha.
- **Mapy Google, online:**
http://maps.google.cz/maps?hl=cs&lr=&resnum=0&q=lib%C4%8Deves&um=1&ie=UTF-8&hq=&hnear=Lib%C4%8Deves&gl=cz&ei=b_LBS7SgJYeWOMvRiJcE&sa=X&oi=geocode_result&ct=image&resnum=1&ved=0CAgQ8gEwAA
- **Ministerstvo financí České republiky, Praha, online:**
http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/tiskove_zpravy_39120.html?year=2008
- **Moldon, B., 1993:** Konference OSN o životním prostředí a rozvoji, Rio de Janeiro, 3.-14. června 1992. Dokumenty a komentáře, Managment Press, Praha.
- **Stejskal, V., Vícha, O., 2009:** Zákon o předcházení ekologické újmě a o její nápravě s komentářem a s úvodem do problematiky ekologicko-právní odpovědnosti. Leges, Praha.
- **Úmluva EHK OSN o posuzování vlivů na životní prostředí přesahující hranice států, č.91/2001 Sb.**

- **Úmluva EHK OSN o ochraně a využívání hraničních toků a mezinárodních jezer** ze dne 17. března 1992
- **Zákon č. 140/1961 Sb.,** trestní zákon
- **zákon č. 92/1991 Sb.,** o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby,
- **zákon č. 282/1991 Sb.,** o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa,
- **zákon č. 455/1991 Sb.,** o živnostenském podnikání (živnostenský zákon)
- **zákon č. 17/1992 Sb.,** o životním prostředí
- **zákon č. 114/1992 Sb.,** o ochraně přírody a krajiny
- **zákon č. 334/1992 Sb.,** o ochraně zemědělského půdního fondu
- **zákon č. 289/1995 Sb.,** o lesích
- **zákon č. 185/2001 Sb.,** o odpadech
- **zákon č. 254/2001 Sb.,** o vodách
- **zákon č. 76/2002 Sb.,** o integrované prevenci a omezování znečištění
- **zákon č. 86/2002 Sb.,** o ochraně ovzduší
- **zákon č. 59/2006 Sb.,** o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky
- **zákon č. 167/2008 Sb.,** o předcházení ekologické újmy a o její nápravě
- **Znalecký posudek** pro Policii České republiky, Ing. Libuše Sekotová, 2006